

RINGERIKE
KOMMUNE

Endring av kommuneplanens arealdel 2019-2030

Høring og offentlig ettersyn av planprogram m/rådmannens kommentar

Forord

Uttalelser til varsel om oppstart og høring og offentlig ettersyn av planprogram

Planprogram for endring av kommuneplanens arealdel 2019-2030 var på høring og offentlig ettersyn i perioden mars – april 2019. Det er ved høring og offentlig ettersyn at statlige og regionale myndigheter kan fremme innsigelse til planforslaget. Privatpersoner og andre kan komme med merknader til forslaget. Det kom inn en rekke høringsuttalelser til planforslaget. I dette dokumentet er hver enkelt uttalelse oppsummert og kommentert av rådmannen. Uttalelsene er sortert etter følgende type uttaleparter:

- Statlige og regionale myndigheter
- Nabokommuner
- Ringerike kommune, interne fagområder
- Lag og foreninger
- Lokale politiske partier (ingen merknader)
- Private (ingen merknader)

Innholdsfortegnelse

Statlige og regionale myndigheter	3
1. Fylkesmannen i Oslo og Viken	3
2. Buskerud fylkeskommune	5
3. Bane NOR	7
4. Direktoratet for mineralforvaltning	7
5. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	10
6. Mattilsynet	11
7. Statens vegvesen	11
Nabokommuner	12
8. Oslo kommune	12
Ringerike kommune, interne fagområder	14
9. Ringerike kommune, kommuneoverlegen	14
Lag og foreninger	16
10. Forum for natur og friluftsliv Buskerud	16

1. Fylkesmannen i Oslo og Viken

Først og fremst vil vi anbefale Ringerike kommune om å avvente rullering/endring av kommuneplanen. Etter en lang prosess ble dagens arealdel vedtatt i møte 31. januar 2019. Til høsten er det kommunevalg og nytt kommunestyre skal innen ett år vedta en planstrategi hvor behovet for planer i den nye kommunestyreperioden skal vurderes. Vi mener det er naturlig å avvente rulleringen til det nye kommunestyret er satt og behovet for rullering er vurdert i forbindelse med planstrategien.

Når det gjelder de fire forslagene så må alle disse konsekvensutredes etter kraven i plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredning. Først når dette er gjennomført vil vi kunne ta endelig stilling til forslagene.

Generelt vil vi likevel anføre følgende:

Fritidsbebyggelse Smørhølkollen, Nes i Ådal

Fylkesmannen vil *fraråde* dette forslaget med bakgrunn i at forslaget resulterer i omfattende inngrep i et naturområde hvor det ikke er hytter i dag. Deler av området består av myr og våtmark og grenser til et naturreservat. Fylkesmannen mener ny fritidsbebyggelse bør styres til eksisterende hytteområder i form av fortetting eller utvidelse av

Det kom en politisk bestilling sammen med vedtak av kommuneplanens arealdel, 31. januar 2019, som lød følgende: «*Rådmannen starter en prosess med endring av vedtatt kommuneplan for områdene 4,6, 29 og 59, jf pbl §11-17*». Dette er områder som tidligere i prosessen var vedtatt tatt ut. Ved dette har administrasjonen startet opp et umiddelbart arbeid med å innføre disse områdene, i inneværende kommunestyreperiode.

Alle områdene vil konsekvensutredes til 1. gangsbehandling av planen.

I kommuneplanens samfunnsdel kap. 5 kommer det frem at aktuelle arealer bør utvikles til mer fritidsbebyggelse. I regional plan for areal og transport skal en sørge for en bærekraftig lokalisering av fritidsbebyggelse. Da området ikke er lokalisert i tilknytning til eksisterende eller satsingsområde for hyttebygging, ikke har teknisk infrastruktur (med

disse. Vi viser til føringene i regional plan for areal og transport i Buskerud hvor dette er tatt inn som viktige føringer knyttet til ny fritidsbebyggelse.

Masseuttak Gravlimoen, Nes i Ådal

Fylkesmannen vil *fraråde* et masseuttak her. Dette med bakgrunn i hensynet til landskap og trafiksikkerhet for myke trafikanter. Fra tidligere dokumenter i forbindelse med kommuneplanarbeidet går det frem av saken at deler av dagens adkomstvei benyttes som skoleveg. Videre har kommunen vurdert at det ikke er noe stort behov for flere masseuttak i Nes. Vi vil også vise til at masseuttaket er foreslått kant i kant med dyrka mark og vil kunne få negative virkninger for produksjonsarealene. Vi viser til nasjonale føringer knyttet til jordvern.

Næring Geiteryggen, Hensmoen

Ut fra nasjonale og viktige regionale interesser har vi ingen spesielle merknader til en utvidelse av dagens industrivirksomhet. Dette under forutsetning av at vegetasjonsbeltet og allmenne interesser langs vassdraget i vest blir ivaretatt. Det er en viktig naturtype med lavlandsmyr nord for industriområdet. Lokaliteten ligger vest for elva og vil ikke bli negativt berørt så lenge det sikres et tilstrekkelig grøntbelte langs vassdraget.

unntak av eksisterende grusvei til området) og innebærer inngrep i et relativt uberørt område som grenser til Selsjøen naturreservat anbefaler rådmannen ikke utbygging her.

I kommuneplanens samfunnsdel kap. 5 kommer det frem at en skal drive en bærekraftig masseforvaltning, herunder sikre ressurser og uttaksområder for framtidig behov samt redusere miljø- og samfunnsbelastning. Utnytting av eksisterende uttak skal prioriteres framfor å åpne nye områder. Rådmannen mener likevel at siden dette området har vært i lokal drift i en lengre periode, vil ikke de landskapsmessige virkningene være like omfattende. Dette området har fått en redusert planavgrensning, og vil ikke gjøre like stort inngrep i området som tidligere planlagt. Forekomsten er av NGU vurdert som viktig, med lokal betydning. Ved dette anbefaler rådmannen at området legges ut på høring og offentlig ettersyn.

I kommuneplanens samfunnsdel kap. 5 kommer det frem at kommunen skal ha tilstrekkelige planavklarte arealer til næringsformål. Det er viktig med rett lokalisering av næringsvirksomhet. Dette området er i tilknytning til eksisterende industriområde og med etablert infrastruktur. Området er plassert i nærheten av eksisterende boliger som fra før ligger i tilknytning til eksisterende næringsområde. Det er skog av høy bonitet og dyrkbar jord på området. I samfunnsdelen kommer det frem at jordvernet må balanseres mot storsamfunnets behov. Det er i dag etterspørsel etter

<p><u>Boliger ved Kvernvollen</u></p> <p>Kvernvollen er problematisk med hensyn til nasjonale føringer knyttet til samordnet areal og transport, støy fra jernbane, ivaretagelse av grøntområder. Den aktuelle skogteigen ligger i dag som visuell skjerming mot jernbanen for de som bor her i dag i tillegg til å fungere som nærrekreasjonsområde. Vi vil derfor <i>fraråde</i> et slikt forslag med bakgrunn i ATP og støy.</p> <p>Med bakgrunn i det som fremkommer i konsekvensutredningen og planbeskrivelsen av de ulike forslagene vil Fylkesmannen kunne fremme innsigelse til forslagene med bakgrunn i nasjonale og viktige regionale føringer for planleggingen.</p> <p>Vi legger til grunn at forslagene blir utredet grundig og i tråd med lovens krav og blir vurdert ut fra både lokale, nasjonale og regionale føringer for arealplanleggingen. Fylkesmannen vil komme med ny uttalelse i forbindelse med offentlig ettersyn av forslagene.</p>	<p>næringsområder, og Hensmoen er et område kommunen ønsker å satse videre på som et næringsområde.</p> <p>I kommuneplanens samfunnsdel kommer det frem at en skal drive boligutvikling som styrker sentrum, både i Hønefoss by og de prioriterte lokalsamfunna. Boligutvikling skal skje i områder med gangavstand til sentrum og i nærhet til skoler, barnehager og annet tjenestetilbud. Der det finnes veletablerte kollektivforbindelser i området Hønefoss, Haugsbygd og Heradsbygda kan det også vurderes å etablere boliger. Veme er ikke et satsingsområde i kommuneplanens arealdel, og oppfyller ikke de ovenstående kriteriene. I tillegg er det manglende kommunal infrastruktur på avløp og jernbanen mot nord gjør at området er støyutsatt. Ved dette fraråder rådmannen utbygging av boliger her.</p>
2. Buskerud fylkeskommune	
<p>Forholdet til ATP planen</p> <p>ATP planen er en viktig regional plan som ligger til grunn for planarbeidet. Det er henvist til planen i planprogrammet.</p> <p>Regional plan for areal og transport i Buskerud er en overordnet plan som gir føringer for areal og transportplanlegging i byer og tettsteder. Hensikten med planen er at innbyggere, næringsliv og tilreisende skal</p>	<p>ATP-planen ligger til grunn for planarbeidet.</p> <p>Tar dette til orientering.</p>

oppleve bedre byer og tettsteder, samt gode boligområder, arbeidsplasser og opplevelser. Et av hovedmålene er å skape gode byer og tettsteder med gode levekår, samt å redusere klimagassutslippene og redusere transportbehovet. Innsatsområdene i planen er å skape attraktive levende og miljøvennlig og kompakte byer hvor menneskene trives. Planen legger føringer for en arealbruk som reduksjon av transportbehovet og styrking av byer og tettsteder. I byene skal veksten i transportarbeidet tas med sykkel, gange og kollektiv. På denne måten kan klimagassutslippene reduseres. De aktuelle områdene er tidligere konsekvensutredet, men det er tid tilbake og det har skjedd endringer i statlige, regionale og kommunale føringer, derfor bør det utarbeides en oppdatert konsekvensvurdering. De foreslåtte temaene for utredningen er relevante, men en samla virkningene må vurderes.

Bygningsvern og etterreformatoriske kulturminner

På bakgrunn av tilsendt informasjon, ser det ikke ut til at kulturminner av nasjonal og regional verdi vil bli berørt av de foreslåtte endringene av arealdelen. Vi ser det som positivt at kulturminner/kulturmiljø og landskapsbilde er oppført blant utredningstemaene for konsekvensutredningen. Vi viser i den forbindelse til at kommunen har markert flere kulturminner og kulturmiljøer som hensynssoner i kommuneplanens arealdel. Vi har tillit til at kommunen vurderer å stille krav til tiltakene for å sikre god tilpasning til bygde og de naturgitte omgivelsene, jf. pbl § 29-2.

Arkeologiske kulturminner

Vi har ikke kjennskap til automatisk fredete kulturminner i områdene som blir berørt av endringene i kommuneplanens arealdel. Fylkeskommunen har ikke grunnlagsmateriale for å kunne vurdere

Tar dette til orientering. Dette er ivaretatt ved hensynssoner og bestemmelser.

Tar dette til orientering. Dette er ivaretatt ved hensynssoner og bestemmelser.

<p>hvorvidt den foreslåtte arealdisponeringen innebærer konflikt i forhold til automatisk fredete kulturminner ettersom områdene ikke er arkeologisk registrert, jamfør kulturminnelovens §§ 8 og 9.</p> <p>Fylkeskommunen vil derfor presisere at når det gjelder hensynet til automatisk fredete kulturminner har fylkeskommunen ikke sagt seg enig i arealbruken, jfr. kulturminneloven § 8, 4.ledd, siste setning.</p> <p>Arkeologiske registreringer foretas vanligvis på reguleringsplannivå. Hvis kommunen imidlertid ønsker en avklaring av forholdet til de automatisk fredete kulturminner før man begynner med reguleringsplanarbeidet, vil fylkeskommunen kunne bistå med dette. Kommunen må da bekoste de undersøkelser som er nødvendige, jamfør § 10 i kulturminneloven.</p>	
<h3>3. Bane NOR</h3>	
<p>Vi viser til vår uttalelse ved offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel, datert 3. mars 2017. En innføring av Ringeriksbanen til Hønefoss innebærer store statlige investeringer og det forventes at kommunen bygger opp under dette ved å begrense spredt utvikling. Bane NOR forventer at kommunen legger nasjonale mål og føringer for samlet areal - og transportplanlegging til grunn ved utarbeidelse av kommuneplanens arealdel.</p>	<p>I kommuneplanens samfunnsdel kommer det frem Ringerike skal planlegge for 70 prosent av befolkningsveksten i Hønefoss-området, og 30 prosent i de prioriterte lokalsamfunna: Haugsbygd, Heradsbygda, Hallingby, Nes i Ådal, Sokna og Ask/Tyristrand. Den prosentvise fordelingen skal ikke være til hinder for bærekraftige utbygginger også andre steder i kommunen. Dette legger føringer for arbeidet. Nasjonale mål og føringer for samlet areal - og transportplanlegging legges også til grunn.</p>
<h3>4. Direktoratet for mineralforvaltning</h3>	
<p>Uttalelse til planen</p> <p>DMF er i utgangspunktet opptatt av at det i arbeidet med kommuneplanens arealdel blir gjort overordnende vurderinger av hvordan de mineralske ressursene i kommunen skal forvaltes på kort og lang sikt. DMF er spesielt opptatt av at kommunen benytter</p>	<p>Kommunen har igangsatt et arbeid med kommunedelplan for masseforvaltning. Planen er helt i oppstartsfasen. Det vil i denne planen bli vektlagt å sikre en bærekraftig masseforvaltning, herunder sikre ressurser</p>

arealdelen til sikre tilgang til og forhindre båndlegging av viktige mineralske ressurser. Dette kan blant annet gjennomføres ved å sette av områder til råstoffutvinning i kommuneplanen, og ved å benytte hensynssone for sikring av viktige mineralske ressurser. Kommunen bør, i tråd med de nasjonale forventningene til kommunal og regional planlegging, også se tilgangen til og behovet for byggeråstoffer i en regional sammenheng.

De overordnede vurderingene knyttet til tilgang og behov for byggeråstoffer bør til denne revisjonen bygge på kunnskap i vedtatt plan. DMF forventer derfor ikke noen nye utredninger til denne revisjonen. Når revisjonen likevel foreslår et nytt område for masseuttak bør det likevel være foretatt en vurdering av behovet for dette uttaket sett i sammenheng med den totale ressursituasjonen i kommunen.

Merknader til nye områder

DMF har gjort en foreløpig vurdering av områdene som framgår av planprogrammet. Vi vil i den sammenheng vise til vårt kartinnsyn: <https://minit.dirmin.no/kart/> som viser kjente masseuttak med driftsstatus, bergrettigheter og aktsomhetskart for gamle gruver, og Norges geologiske undersøkelses (NGU) ressursdatabaser.

Masseuttak Gravlimoen

Det må framgå av kommuneplanen om det planlegges for uttak av løsmasser (sand og grus) eller fast fjell (pukk) fra masseuttaket. Det foreslåtte området berører grusforekomsten Gravlimoen som er vurdert av NGU til å ha lokal betydning som byggeråstoffressurs. Forslaget ligger også utenfor NGUs forekomstareal. Det bør framgå av forslaget til kommuneplan hvilke vurderinger som er gjort med

og uttaksområder for framtidig behov samt redusere miljø- og samfunnsbelastning.

Fra samfunnsdelen fremgår det at utnytting av eksisterende uttak skal prioriteres framfor å åpne nye områder. Rådmannen mener likevel at siden dette området har vært i lokal drift siden 1960-tallet er naturen i området alt forringet av eksisterende uttak, og en utvidelse av uttaket kan aksepteres. Nes i Ådalen er et prioritert tettsted og det er et ønske om utvikling her. Dette vil medføre behov for byggeråstoffer. Det er også et ønske om gode logistikk-systemer med kortreiste masser. Siden mineralloven tråde i kraft i 2010 har det vært tilnærmet ingen drift av uttaket.

Forslaget legger til rette for å ta ut løsmasser (moreneryggen). Det er hovedsakelig sand, grus og mindre stein som skal knuses for eget bruk og salg i nærområdet. Det antydes 3-5000 m³ årlig.

Planavgrensningen har blitt redusert for å:

tanke på avgrensingen av arealet og hvilken type ressurser det er forventet å ta ut.

Næring, Hensmoen

Arealet er en utvidelse av næringsbebyggelsen som tilhører allerede utbygd næringsområde på Hensmoen. Det foreslåtte arealet berører grusforekomsten som NGU i utgangspunktet har vurdert til å ha nasjonal betydning som byggeråstoffressurs. NGU har gitt ulike deler av grusforekomsten på Hensmoen forskjellige verdivurderinger og området, slik det framgår av planprogrammet, berører et område som er vurdert til å ha lokal betydning.

Det bør i det videre arbeidet gjøres vurderinger av muligheten for å utnytte ressursene som blir berørt når området skal omgjøres til næring. På generelt grunnlag anbefaler DMF at forekomster av mineralske ressurser blir utnyttet fullt ut før de blir bygget ned. I dette området der det allerede eksisterer nærliggende bebyggelse, og berørt forekomstområde er vurdert med lokal betydning, vil det være kommunen som må prioritere bruken av området. Vi vil likevel understreke at der det er kartlagt en forekomst vil det kunne være egnete ressurser for utnyttelse. Ressurser som ikke blir tatt ut i forbindelse med utbygging vil deretter bli båndlagt i overskuelig framtid.

Øvrige områder

DMF har ingen merknader til foreslått hyttefelt og boligområde på nåværende tidspunkt i planprosessen.

- minimere negative virkninger uttaket vil ha for nærområdet
- redusere tap av dyrkbar mark
- beholde vollen/åsryggen mot sør og vest som en skjerming mot uttaket.

Tar dette til etterretning.

Tar dette til orientering.

<p>Konsekvensutredning</p> <p>I arbeidet med kommuneplanrevisjonen er det skissert flere tema for KU-en. DMF savner mineralressurser som tema. For at kommunen skal kunne sikre at områder som er foreslått avsatt i kommuneplanen ikke båndlegger viktige mineralske ressurser mener DMF at kommunen må ta inn mineralressurser som eget tema. I tillegg til å avdekke eventuelle områder som berører kjente forekomster, kan det også gjøres mer langsiktige vurderinger, eksempelvis om det planlegges for tiltak som kan båndlegge muligheten for å få tilgang på ressurser som ikke er viktige for kommunen i dagens situasjon, men kan bli det i framtida.</p>	<p>Tema om mineralressurser har rådmannen valgt å ikke vektlegge i denne prosessen, da dette vil være tema i kommunedelplan for masseforvaltning.</p>
5. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)	
<p>NVE har ingen merknader til forslag til planprogram. Vi legger til grunn at det under temaet Teknisk og sosial infrastruktur også vurderes forhold knyttet til energianlegg.</p> <p>Av karttjenesten NVE Atlas går det fram at forhold knyttet til flom - og skredfare vil være sentrale emner som må vurderes i forbindelse med arealdisponering innen de fire foreslåtte utbyggingsområdene. God arealplanlegging er det viktigste virkemiddelet for å forebygge skader fra flom, erosjon og skred. Plan - og bygningsloven og byggeteknisk forskrift (TEK17) setter tydelige krav til sikkerhet mot flom, erosjon og skred ved planlegging og utbygging. På kommuneplannivå vil det være behov for en fagkyndig utredning av faren.</p> <p>Hensyn til klimaendringer skal også vurderes. Vi viser til vår uttalelse datert 23.08.2017 gitt i forbindelse med behandling av nylig vedtatt kommuneplan for Ringerike kommune. En del av de faglige</p>	<p>Ringerikskraft er høringspart, og vil bli bedt om å komme med innspill knyttet til energianlegg.</p> <p>En fagkyndig i Ringerike kommune har utredet farer knyttet til flom- og skredfare. Dette kan ses under hvert område i konsekvensutredningen.</p> <p>Disse temaene vil utdypes i detaljreguleringer. Det er benyttet tilgjengelige aktsomhetskart for temaene skred og flom.</p>

<p>anbefalinger gitt i det brevet vil også gjelde ved foreslåtte arealendringer. Et velfungerende system for produksjon og overføring av energi er avgjørende for samfunnet. Planen må derfor ta hensyn til anlegg som er planlagt eller har konsesjon etter energi - og vassdragslovgivningen. Hvis planen kommer i berøring med energiinteresser, bør berørte energiselskap involveres tidlig.</p> <p>NVE legger til grunn at kommunen vurderer om planen ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser. I plandokumentene må det gå tydelig fram hvordan de ulike interessene er vurdert og innarbeidet i planen. Alle relevante fagutredninger innen NVEs saksområder må være vedlagt.</p>	<p>Dette kommer frem av konsekvensutredningen.</p>
<p>6. Mattilsynet</p>	
<p>Mattilsynet er sektormyndighet med ansvar for ivaretagelse av nasjonale, regionale og lokale mål, regler og retningslinjer vedrørende forhold som kan berøre drikkevann og drikkevannskilder.</p> <p>Vi viser i denne forbindelse til kommunens plikter etter drikkevannsforskriftens § 26: <i>Kommunen skal i samsvar med folkehelseoven kapittel 2 ta drikkevannshensyn når den utarbeider arealdelen av kommuneplanen og reguleringsplaner, samt når den gir tillatelser etter relevant regelverk.</i></p>	<p>Dette er hensyntatt i planarbeidet og i gjeldende bestemmelser.</p>
<p>7. Statens vegvesen</p>	
<p>Etter telefonsamtale med Statens vegvesen 26.04.2019, hvor kommunen etterspurte merknader, uttrykte Statens vegvesen at de ikke hadde noen nevneverdige merknader og at det ved høring av planforslag ville komme en tilbakemelding.</p>	<p>Tar dette til orientering</p>

8. Oslo kommune	
<p>Oslo kommune fraråder å innlemme nye arealer til boligbebyggelse på Kvernvollen. Dette undergraver kommunens strategi om å videreutvikle Hønefoss by og utvalgte lokalsamfunn, og er i strid med prinsipper om samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging og nasjonale føringer for å redusere klimagassutslippene. Utbygging av satellittområder genererer vesentlig større transportbehov og høyere antall kjørte kilometer med personbil, enn utbygging i tilknytning til byer og tettsteder. Ny boligbebyggelse på Kvernvollen vil sannsynligvis bli bilbasert, og vil dermed kunne bidra til å øke biltrafikken inn mot Oslo. Lange avstander til sentrumsfunksjoner gjør det vanskelig for folk å gå og sykle og gjør folk avhengig av bil, noe som fører til utslipp av klimagasser og er negativt for folkehelsen. Litt avhengig av type næring vil de samme problemstillingene gjelde for næringsområder.</p> <p>Oslo kommune vil påpeke at det på generelt grunnlag er uheldig å legge utvikling til LNF-områder av både klima, natur, landbruk og friluftslivsyn - noe avhengig av det enkelte områdes beskaffenhet. Bedre bruk av eksisterende arealer er overordnet et bedre klimaalternativ og bedre for bevaring av naturmangfold, rekreasjon og friluftsliv. Miljødirektoratet har nylig publisert kommunefordelt statistikk for arealbrukssektoren. Gjennom denne statistikken blir utslippene knyttet til omdisponering av områder synliggjort. Nedbygging av skog og andre landarealer gir klimagassutslipp. Hensynet til redusert</p>	<p>I kommuneplanens samfunnsdel kommer det frem at en skal drive boligutvikling som styrker sentrum, både i Hønefoss by og de prioriterte lokalsamfunna. Boligutvikling skal skje i områder med gangavstand til sentrum og i nærhet til skoler, barnehager og annet tjenestetilbud. Der det finnes veletablerte kollektivforbindelser i området Hønefoss, Haugsbygd og Heradsbygda kan det også vurderes å etablere boliger. Veme er ikke et satsingsområde i kommuneplanens arealdel, og oppfyller ikke de ovenstående kriteriene. I tillegg er det manglende kommunal infrastruktur på avløp og jernbanen mot nord gjør at området er støyutsatt. Ved dette fraråder rådmannen utbygging av boliger her.</p> <p>Tar dette til etterretning.</p>

<p>opptak og klimagassutslipp fra omdisponering av arealer må beregnes og vurderes konkret i denne prosessen med å endre arealplanen.</p> <p>Videre påpekes at masser er en nødvendig ressurs, men at det likevel er uheldig å legge masseuttak i LNF-områder. Framover er det behov for økt gjenbruk av masser og at gjenbruk så langt det er mulig prioriteres over bruk av nye ressurser.</p> <p><u>Utredningsbehov i planprogrammet</u></p> <p>Konsekvenser for transportbehov og mulighetene for grønn mobilitet bør legges til listen av utredningstemaer. Både de enkeltvise endringene og kommuneplanens samlede virkninger bør vurderes. Oslo kommune stiller for øvrig spørsmål ved muligheten for å gjøre grundige helhetsvurderinger, når det åpnes for en revidering av kommuneplanen som kun gjelder enkelte arealer.</p>	<p>Tar dette til etterretning.</p> <p>Konsekvensutredningen tar for seg kollektivtilbud, gang- og sykkelveier i området og sentrumsnære funksjoner. I tillegg et eget punkt om trafikksituasjon. Ved dette ser ikke kommunen behov for eget punkt om grønn mobilitet og transportbehov. Dette vil ses nærmere på ved revidering av kommuneplanens arealdel, ikke endring. Samlet vurdering kommer frem av konsekvensutredningen.</p>
---	--

9. Ringerike kommune, kommuneoverlegen	
<p>Uttalelse</p> <p>Kommuneoverlegen, miljørettet helsevern har tilsyn-, råd- og veiledningsansvar i henhold til <i>Folkehelseoven kapittel 3</i> og tilhørende miljørettet helsevernforskrifter. Miljørettet helsevern omfatter faktorer i miljøet som direkte eller indirekte kan virke inn på helsen. Disse er fysiske, kjemiske, biologiske og sosiale miljøfaktorer, <i>jf. Folkehelseoven § 8</i>.</p> <p>Kommunen skal arbeide for å fremme folkehelse og bidra til å sikre befolkningen mot faktorer i miljøet som kan ha negativ innvirkning på helsen, blant annet ved å ivareta hensynet til helse og trivsel i planlegging etter plan- og bygningsloven og godkjenning av virksomhet etter annet lowerk, <i>jf. Miljørettet helsevernforskriftens § 4</i>.</p> <p><i>Varslede endringer</i></p> <p>Forslag til endringer i kommuneplanens arealdel omfatter nye arealformålene, disse er:</p> <ul style="list-style-type: none">4 – Masseuttak Gravlmoen, Nes i Ådal (gnr/bnr 304/1)6 – Hytter Smørhølkollen, Nes i Ådal (304/1)29 – Boliger Kvernvollen, Veme (gnr/bnr 62/25)59 – Næring Spenncon, Hensmoen (gnr/bnr 92/1) <p>Det foreligger ikke detaljregulering av foreslåtte endringer og Helsemyndigheten gir uttalelse til planprogrammet på generelt grunnlag. <i>Folkehelseovgivning</i> har bestemmelser om miljø og</p>	<p>Tar dette til etterretning. I konsekvensutredningen er det et eget tema som heter folkehelse, hvor undertemaene er bomiljø, nærmiljø, friluftsliv, barn og unge og universell utforming. Ved dette anser vi folkehelse som tilstrekkelig ivaretatt.</p>

helse som eiere og ledere for en eiendom eller virksomhet må etterleve under planlegging, drift og avvikling av tiltak.

Risikovurdering av miljøfaktorer som kan påvirke helsen.

Forskrift om miljørettet helsevern gjelder ved planlegging, drift og avvikling av de fleste typer eiendommer og virksomheter.

Helsemyndigheten forventer at enhver eier eller leder av virksomheter eller eiendommer gjør seg kjent med forskriftens bestemmelser og kan redegjøre for de risikofaktorer de har identifisert i nærmiljøet som kan påvirke helsen og kan iverksette tiltak for å redusere konsekvensen eller sannsynligheten for uønskede hendelser. Det gjelder både miljøfaktorer som kan få innvirkning på virksomhetene, og miljøfaktorer som virksomhetene kan påføre omgivelsene. Risikofaktorene kan være knyttet til trafikkforhold, tilgjengelighet, forurensning, støy, klima, områdets topografi og utforming, *forskrift om miljørettet helsevern § 8. Beliggenhet*. For nærmere detaljering se forskriftens *Kapittel 3. Miljø- og helsekrav til lokaler, virksomheter og eiendommer* og *Kapittel 4. Administrative krav til virksomheter og eiendommer*.

Konklusjon

Planprogrammet bør inneholde et kapittel om at eier og leder av virksomheter og eiendommer plikter å etterleve folkehelseloven's bestemmelser om miljørettet helsevern og tilhørende forskrifter og være forberedt på å redegjøre for risikofaktorene i miljøet.

Dette er ikke tema for planprogram, men kan spilles inne ved revisjon av kommuneplanens arealdel.

Lag og foreninger

10. Forum for natur og friluftsliv Buskerud	
<p>Kommunens ansvar for biologisk mangfold En femtedel av alle norske arter er med på rødliste, 85 % av dem er negativt påvirket av arealendringer. Det er sjelden noen få store inngrep gjør at arter er truet. Artene trues isteden av små inngrep som isolert er ubetydelige, men sammen får stor belastning.</p> <p>Kommunene har råderett over en stor del av arealforvaltningen. De har derfor et stort ansvar for å ta til vare det biologiske mangfoldet. Skal Ringerike ta sitt ansvar for å bevare de arter man finner i kommunen må viktige naturområder bevares.</p> <p>Hytteområde Smørhølkollen Området er på grensen til Selsjøen naturreservat. Vi minner om § 49 i naturmangfoldloven som sier at man skal ta hensyn til verneverdiene i et verneområde når aktivitet planlegges utenfor verneområdet. I verneforskriften står det: "Formålet med naturreservatet er å bevare et stort og forholdsvis urørt skogområde med gammel naturbarskog." Økt ferdsel risikerer å gjøre at området ikke er "forholdsvis urørt" lenger. Vi mener derfor at om man bygger for mange hytter tett innpå grensen til verneområdet strider det mot § 49 i naturmangfoldloven.</p> <p>Det er viktig at man gjør feltundersøkelser av biologisk mangfold i området før man endrer arealformålet til hyttefelt.</p>	<p>Tar dette til orientering.</p> <p>Rådmannen anbefaler ikke utbygging av hytter her. Se fylkesmannens kommentar.</p>

<p>Næring Spenncon Planområdet grenser til Setervadmyra som har kategori B i Naturbase. Det er viktig at myrområdet ikke forringes og at man gjennomfører biologiske undersøkelser før man fatter vedtak.</p> <p>Boliger Kvernvollen Området ligger tett innpå en elv med elvemusling. Elvemuslingen er en prioritert art. De fleste populasjoner har en gammel populasjon med få unge individer. Det kan i mange lokaliteter forklares med økt sedimenttransport med igjennslamming av substrat som gjør det umulig for små elvemuslinger å overleve.</p> <p>Grunnen til sedimenttransporten er ofte at man bygger infrastruktur som i bygedsfasen gir økt erosjon uten at partikler får en mulighet å sedimentere før det når elven. På den måten risikerer et byggprosjekt å ødelegge livsvilkåret for en generasjon elvemuslinger. Ett nytt prosjekt noen år senere kan gjøre at neste generasjon ikke overlever.</p> <p>Om man bygger boliger så nært elven som planområdet må man sette krav om å etablere sedimentasjonsdammer i byggeperioden.</p>	<p>Rådmannen anbefaler at dette området legges på høring og offentlig ettersyn, da det i dag er etterspørsel etter næringsområder og dette er i tilknytning til eksisterende områder.</p> <p>Tar dette til etterretning. Rådmannen fraråder utbygging av boliger her. Se fylkesmannens kommentar.</p>
--	---